

Бондаренко Каріна Володимирівна

старший слідчий в ОВС відділу
розслідування злочинів у сфері
господарської діяльності та службової
діяльності СУ ГУНП в Запорізькій
області, майор поліції

Санакоев Дмитро Борисович

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансово-економічної
безпеки факультету економіко-правової
безпеки ДДУВС, підполковник поліції

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На законодавчому рівні не встановлено порядок формування членами тендерного комітету очікуваної ціни під час складання річного плану державних закупівель та подальшого проведення конкурсних торгів, не встановлено перелік джерел інформації, якими мають керуватись члени тендерних комітетів під час визначення справедливої /середньо ринкової/ ціни, в той же час різні джерела інформації /Управління статистики, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, тощо/ надають інформацію щодо середньо ринкових цін на ту чи іншу продукцію, яка суттєво різниться;

- на законодавчому рівні не встановлені чіткі вимоги щодо порядку формування членами тендерного комітету документації конкурсних торгів, що в свою чергу дає можливість формувати вказану документацію шляхом встановлення дискримінаційних вимог до потенційного кола учасників аби позбавити можливості участі в конкурсних торгах учасників, які не увійшли в змову /додаткові вимоги до учасників, нечітке або двояке трактування термінів та понять, тощо/. При цьому до теперішнього часу на законодавчому рівні не визначено у нормах термін «дискримінаційні вимоги до учасників» (стаття 1 Закону № 1197) та перелік вимог до учасників, що є дискримінаційними та обмежують конкуренцію (стаття 22 Закону № 1197);

- до теперішнього часу Кабінетом Міністрів України не затверджена Методика щодо визначення збитків у сфері державних закупівель, у разі допущення порушень вимог законодавства у сфері державних закупівель, якщо такі порушення призвели до неправомірного вибору переможців або неправомірного відхилення пропозицій конкурсних торгів учасників; внаслідок порушення процедур, якщо такі порушення призвели до застосування неконкурентної переговорної процедури, а також до здійснення закупівлі за завищеннями цінами.

Таким чином визначити суму збитків, в тому числі шляхом проведення відповідних економічних експертиз, в разі допущення членами тендерного комітету вимог законодавства у сфері державних закупівель та наявності фактів неправомірного вибору переможців або неправомірного відхилення пропозицій конкурсних торгів учасників; здійснення закупівлі за завищеннями цінами не можливо.

- на законодавчому рівні (ЗУ «Про здійснення державних закупівель») не визначені поняття «змова учасників процедури закупівлі» та «ознаки змови учасників процедури закупівлі»;

- на законодавчому рівні, в тому числі згідно вимог документацій конкурсних торгів, на суб'єктів господарювання - переможців конкурсних торгів не покладено обов'язок поставляти продукти харчування заздалегідь визначеного виробника, оскільки висуваються вимоги лише щодо якісних характеристик предмета закупівлі. Таким чином суб'єкти господарювання – переможці конкурсних торгів можуть мати розгалужену мережу контрагентів /постачальників/, у котрих здійснюється закупівля тієї чи іншої продукції. У зв'язку з цим, визначення розмірів торговельних (постачальницько-збутових) надбавок до оптової ціни виробника, які встановлені для суб'єктів господарювання згідно розпорядження голови Запорізької ОДА, ускладняється великою кількістю контрагентів – посередників, які не є виробниками продукції, а лише здійснюють оптову торгівлю, закупаючи товар через розгалужену мережу постачальників.

В свою чергу на суб'єктів господарювання жодним нормативно-правовим актом покладено не покладено обов'язок відслідковування торгівельної надбавки /встановлення оптової ціни виробника/, у разі ненадання їм попереднім продавцем (посередником) декларації про оптову ціну на продовольчі товари.

Крім того, з метою встановлення фактів порушення вимоги розпорядження голови обласної державної адміністрації від 22.09.2008 № 353 та визначення суми бюджетних коштів, яка була надлишково сплачена, необхідно визначити продукція яких саме виробників була поставлена суб'єктом господарювання – переможцем конкурсних торгів на адресу дитячих навчальних закладів у той чи інший період, що можливо зробити лише на підставі документів щодо якості та виробника продуктів харчування /сертифікати якості, декларації виробника, тощо/, оскільки в видаткових накладних зазначається лише назва та кількість товару, поставки яких були здійсненні..

При цьому на законодавчому рівні до керівників дитячих навчальних закладів не висуваються вимоги щодо збереження сертифікатів якості /декларацій виробника, тощо/ на продукти харчування, які були спожиті.

Крім того суб'єкти господарювання – переможці конкурсних торгів мають незначну кількість контрагентів – виробників продукції, у яких напряму проводилась закупівля продуктів харчування, які в подальшому поставлялися до закладів освіти.

- за виписками по банківських рахунках деяких суб'єктів господарювання – переможців конкурсних торгів неможливо відслідкувати конкретних контрагентів, які здійснювали продаж тих чи інших продуктів харчування, оскільки у банківських виписках, в графах призначення платежу зазначено «за продукти харчування» без конкретизації, за які саме. В той же час, в ході проведених обшуків та тимчасових доступів до документів, первинні фінансово-господарські документи суб'єктів господарювання – переможців конкурсних торгів, в яких би містилася інформація щодо закупівлі тих чи інших

продуктів харчування вилучена не була, у зв'язку з її відсутністю або приховуванням службовими особами вказаних підприємств.

На виконання вимог пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 №373 "Про затвердження Порядку формування цін на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання» наказом Міністерства Економіки України від 13.08.2008 №341 «Про затвердження форми декларації про оптову ціну на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання, та Інструкції про заповнення і застосування декларації про оптову ціну на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання» була затверджена декларація про оптову ціну на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання, а також Інструкція про заповнення і застосування декларації про оптову ціну на продовольчі товари, щодо яких запроваджено державне регулювання.

Завірена керівником або особою, яка його заміщує, копія декларації надається виробником кожному покупцеві (товароотримувачу, вантажоодержувачу) товару разом з первинними документами для проведення господарських операцій з відпуску товару і застосовується на всіх етапах реалізації товару.

При цьому згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.07р. №1222 «Про затвердження порядку декларування зміни оптово-відпускних цін на продовольчі товари», суб'єкти господарювання, які провадять діяльність з виробництва продовольчих товарів за переліком вказаним у ній, у разі зміни їх оптово-відпускних цін, у порядку визначеному цією Постановою подають до територіальних органів Держцінінспекцій відповідні документи.

На даний час територіальні органи Держцінінспекцій ліквідовані, а Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яка буде виконувати ці функції, ще не створена, але перебуває у процесі створення. Таким чином на даний час відсутній орган який мав

повноваження щодо перевірки дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства України щодо порядку ціноутворення.

Для здійснення декларування зміни оптово-відпускних цін на продовольчі товари за Постановою КМУ №1222 не створено жодного органу.

Таким чином суб'єктами господарювання – виробниками продукції неможливо отримати декларацію про зміну оптово-відпускних цін на продовольчі товари та в подальшому надати на адресу покупців відповідну декларацію про оптову ціну на продовольчі товари.

Таким чином тривалий строк проведення досудового слідства зумовлений великою кількістю документів, які підлягають вилученню та дослідженню, а також значною кількістю суб'єктів господарювання, у яких мають бути проведені вилучення вказаних документів. В той же час на запити слідчого, які направляються в порядку ст. 93 КПК України, суб'єкти господарювання в більшості випадків відмовляються надавати документи /їх копії/, у зв'язку з чим, органи слідства змушені звертатися до суду з відповідними клопотаннями, щодо надання дозволу на тимчасовий дозвіл до документів, що значною мірою уповільнює строки отримання необхідних документів.

Список використаної література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Фролова О.Г. Злочинність і система кримінальних покарань (соціальні, правові та кримінологічні проблеми й шляхи їх вирішення за допомогою логіко-математичних методів) : навч. посіб. / О.Г. Фролова. К. : Арт Ек, 1997. 207 с.
3. Антонян О.А. Неструктурована інформація в інформаційно-аналітичному забезпеченні системи економічної безпеки бізнесу / О.А. Антонян // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. 2013. № 25 (II). С. 232–240.